

Czynniki międzykulturowe w ekonomii, zarządzaniu i finansach

(na przykładzie sektora bankowego w Polsce)

Dr Lech Kurkliński

ALTERUM Ośrodek Badań i Analiz Systemu Finansowego

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Forum Myśli Instytucjonalnej

Pytania

- Czy kraj pochodzenia kapitału ma znaczenie?
- Jakie są postawy społeczeństwa polskiego wobec kapitału obcego?
- Jaki był i jest wpływ kultur narodowych zagranicznych inwestorów na polską bankowość?
- Czy i jak czynniki kulturowe mogą wpływać na rozwój sektora bankowego w Polsce?

Uwarunkowania kulturowe

Badanie środowiska bankowego

- 59 wywiadów z kadrą menedżerską banków z udziałem kapitału zagranicznego (2014-2016) – 35 banków, 16 krajów
- 22 wywiady z przedstawicielami środowiska bankowego (m.in. KNF, ZBP, BFG, BIK, NBP, banków z polskim kapitałem, firm IT, doradztwa etc. – 2014-2016)
- Literatura światowa i krajowa na temat kulturowych uwarunkowań sektora bankowego (finansowego)
- Dane źródłowe wtórne m.in. CBOS, TNS, ZBP, firmy konsultingowe, etc.
- Doświadczenia osobiste (bankowość spółdzielcza, polskie i zagraniczne banki)

Średnia wartość stosunku Polaków do poszczególnych narodów

Narody	Wskaźnik	Narody	Wskaźnik	Narody	Wskaźnik
Włosi	0,92			Litwini	0,35
Hiszpanie	0,86			Gruzini	0,30
Czesi	0,80			Estończycy	0,29
Szwedzi	0,74			Bułgarzy	0,24
Węgrzy	0,73			Ukraińcy	0,11
Anglicy	0,71			Białorusini	0,05
Holendrzy	0,70	Niemcy	0,46	Chińczycy	0,00
Amerykanie	0,68			Żydzi	-0,08
Francuzi	0,66			Wietnamczycy	-0,09
Irlandczycy	0,66			Turcy	-0,24
Belgowie	0,61			Rumuni	-0,49
Austriacy	0,58			Rosjanie	-0,60
Japończycy	0,55			Romowie	-0,93

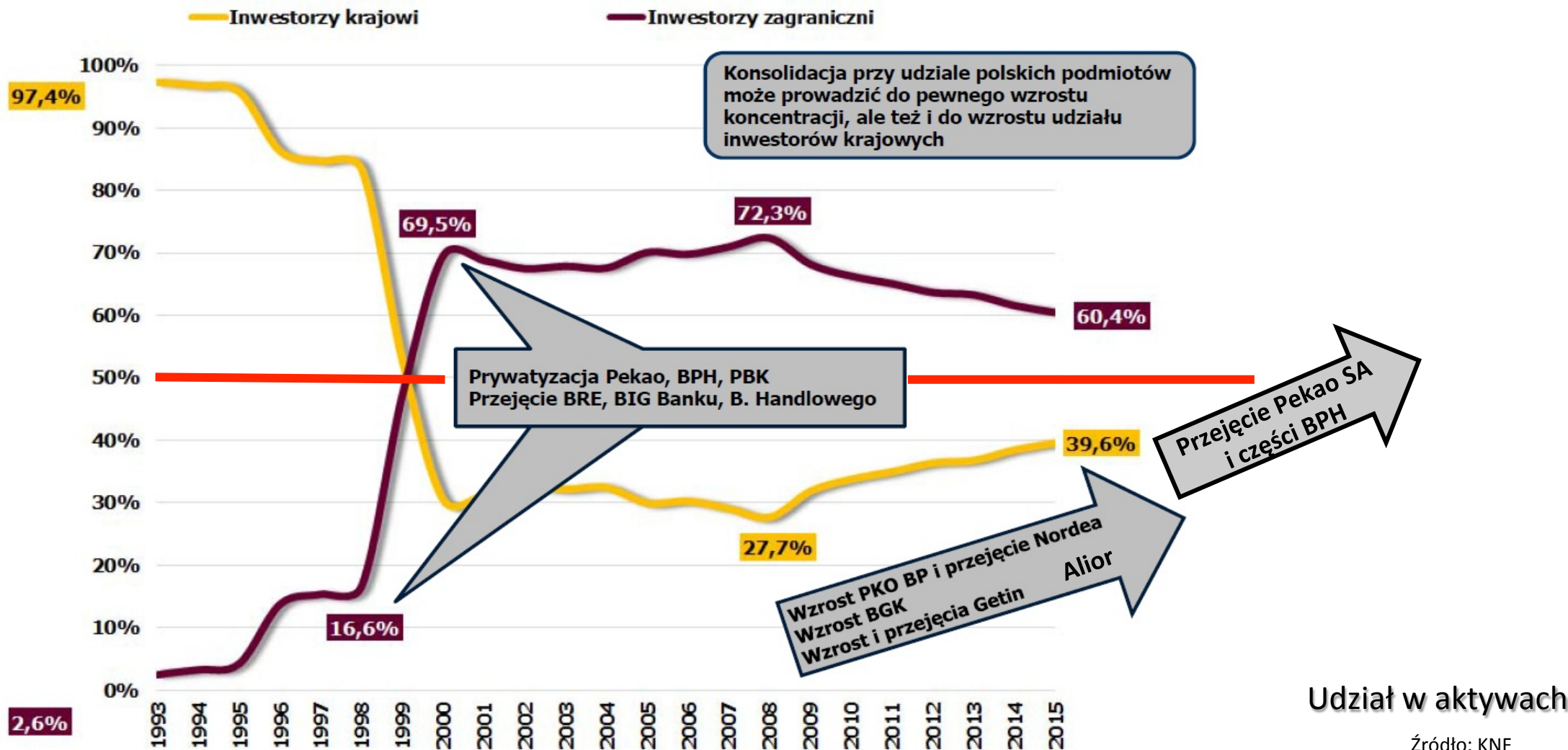
Ocena obecności kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce

Czy obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki:	Wskazania respondentów według terminów badań (w %)								
	V 1995	V 1996	V 1998	IV 1999	VIII 2000	IX 2001	X 2003	I 2005	IV 2006
Korzystna ^a	59	63	62	51	44	48	51	61	60
Niekorzystna ^b	27	16	18	31	36	29	28	22	13
Trudno powiedzieć	14	21	20	18	20	23	21	17	27
^a Połączone kategorie „Zdecydowanie korzystna” i „Raczej korzystna” ^b Połączone kategorie „Zdecydowanie niekorzystna” i „Raczej niekorzystna”									

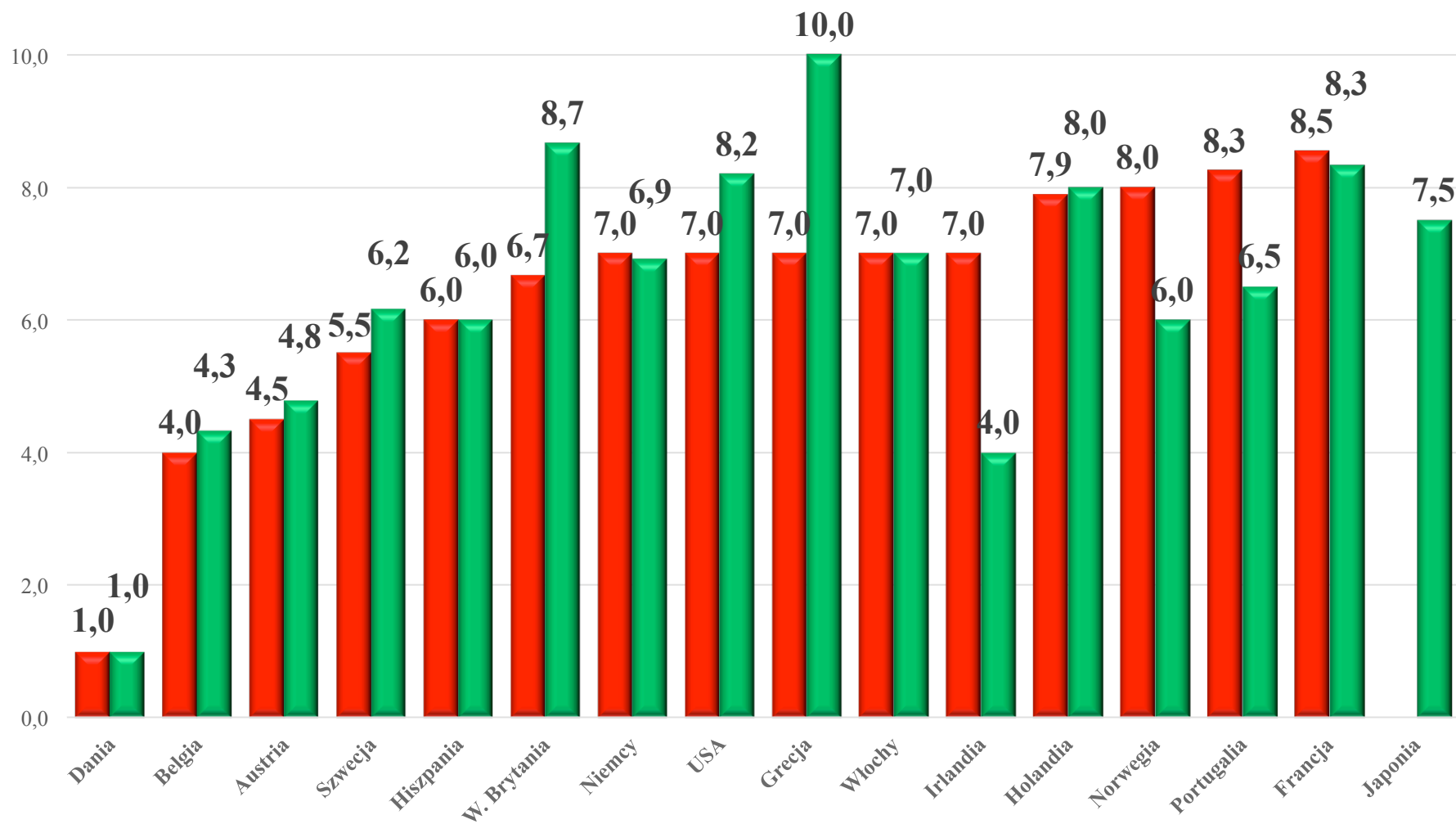
Etnocentryzm konsumencki wobec usług finansowych w Polsce

- **14,2%** - konsumenci preferujący usługi oferowane przez polskie podmioty
- **53,9%** - konsumenci kosmopolityczni – ważna jest oferta (cena, jakość, dostępność etc.) a nie kraj pochodzenia kapitału
- **31,9%** - konsumenci preferujący usługi oferowane przez zagraniczne podmioty

Struktura własnościowa sektora bankowego w Polsce

Poziom etnocentryzmu inwestorów zagranicznych

Średnia 6,4 pkt.

Etnocentryzm
ekspatriantów

Średnia 6,5 pkt.

Etnocentryzm
central

N = 59, skala od 0 do 10 pkt.

Źródło: badania własne.

Badania Geerta Hofstede

- **PDI - dystans do władzy** (naturalność nierówności i zróżnicowania praw, autokratyzm)
- **IDV - kolektywizm i indywidualizm** (znaczenie przynależności do grupy a niezależność jednostki, priorytet interesu grupy a waga własnych osiągnięć i decyzji, zaangażowanie uczuciowe i emocjonalne wobec grupy a prymat indywidualnych korzyści)
- **MAS - męskość i kobiecość** (znaczenie osiągnięć, siły, niezależności a cenie jakości życia, człowieka, przyrody, empatia)
- **UAI - unikanie niepewności** (odczuwanie zagrożenia, wiara w przepisy a większa skłonność do ryzyka, ograniczone akceptowanie odmienności i elastyczność postępowania)
- **LTO - orientacja długo- lub krótkookresowa** (nastawienie na horyzont osiągania celów)

Wskaźnik UAI

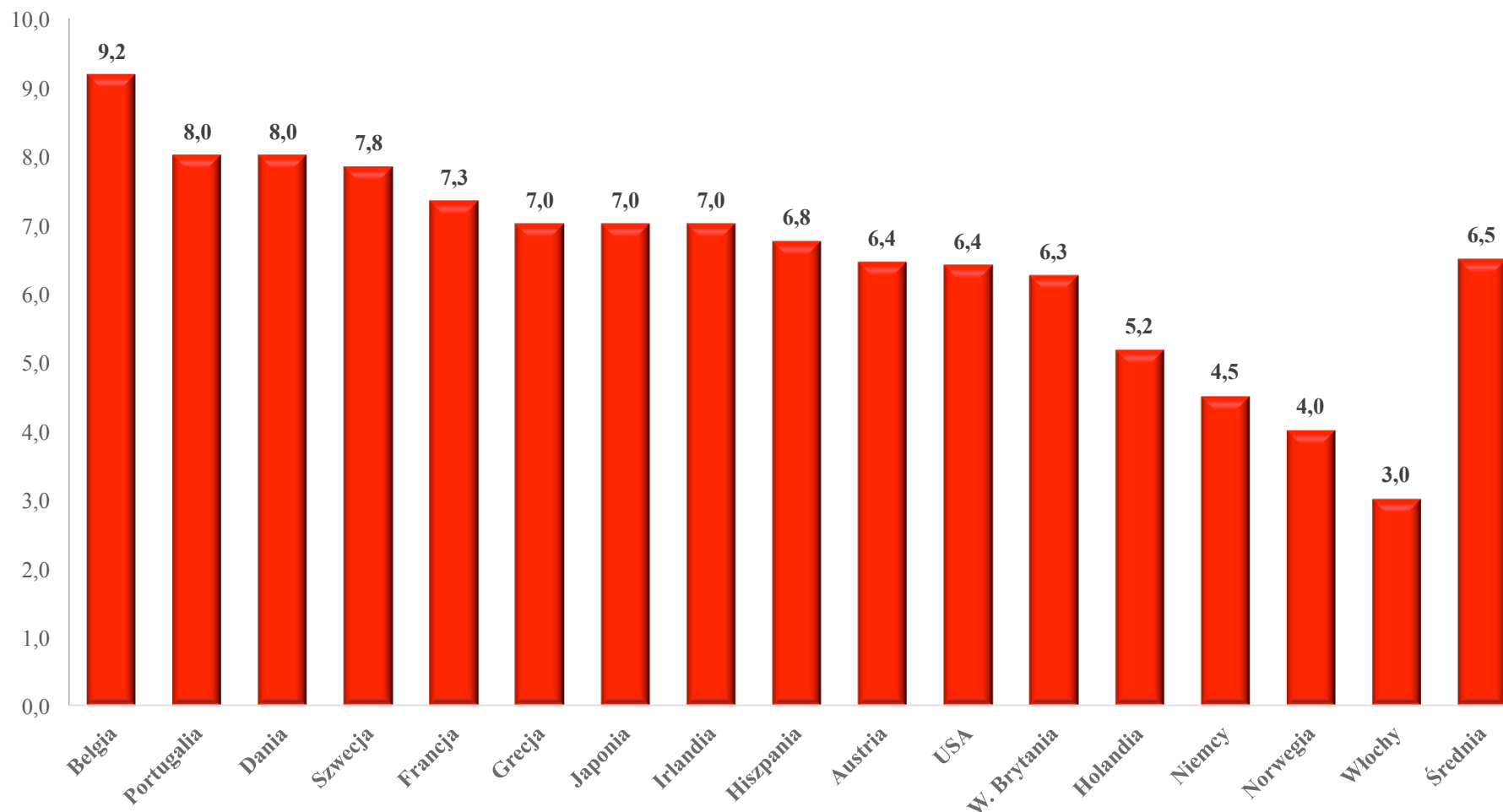
G. Hofstede wybranych krajów

Kraj	UAI	Kraj	UAI	Kraj	UAI
Dania	23	Holandia	53	Turcja	85
Szwecja	29	Szwajcaria	58	Francja	86
Chiny	30	Finlandia	59	Hiszpania	86
Wlk. Bryt.	35	Niemcy	65	Rumunia	90
Irlandia	35	Austria	70	Japonia	92
U.S.A.	46	Czechy	74	Polska	93
Kanada	48	Włochy	75	Belgia	94
Norwegia	50	Brazylia	76	Rosja	95
Australia	51	Węgry	82	Portugalia	104
Słowacja	51	Bułgaria	85	Grecja	112

Uwarunkowania instytucjonalno-kulturowe

Kraj	Jakość regulacji			Zasady państwa prawa		
	1996	2004	2014	1996	2004	2014
Austria	95,1	92,2	91,3	98,1	96,2	96,6
Wlk. Brytania	99,5	96,6	97,1	94,7	93,3	94,2
Niemcy	91,2	91,2	94,2	93,8	93,8	93,3
St. Zjednoczone	96,1	93,1	88,5	92,3	91,4	89,9
Francja	78,9	86,3	82,2	91,9	91,9	88,5
Czechy	82,8	79,9	81,3	77,5	72,2	84,6
Portugalia	89,7	84,8	75,0	88,5	87,6	84,1
Hiszpania	84,8	87,3	75,5	90,9	85,2	79,8
Polska	70,6	75,5	81,7	66,0	62,7	77,4
Węgry	77,5	83,8	74,5	77,0	77,5	70,7
Włochy	76,0	80,4	72,6	82,3	67,0	66,8

Poszanowanie polskiego regulatora/nadzorcy przez inwestorów zagranicznych

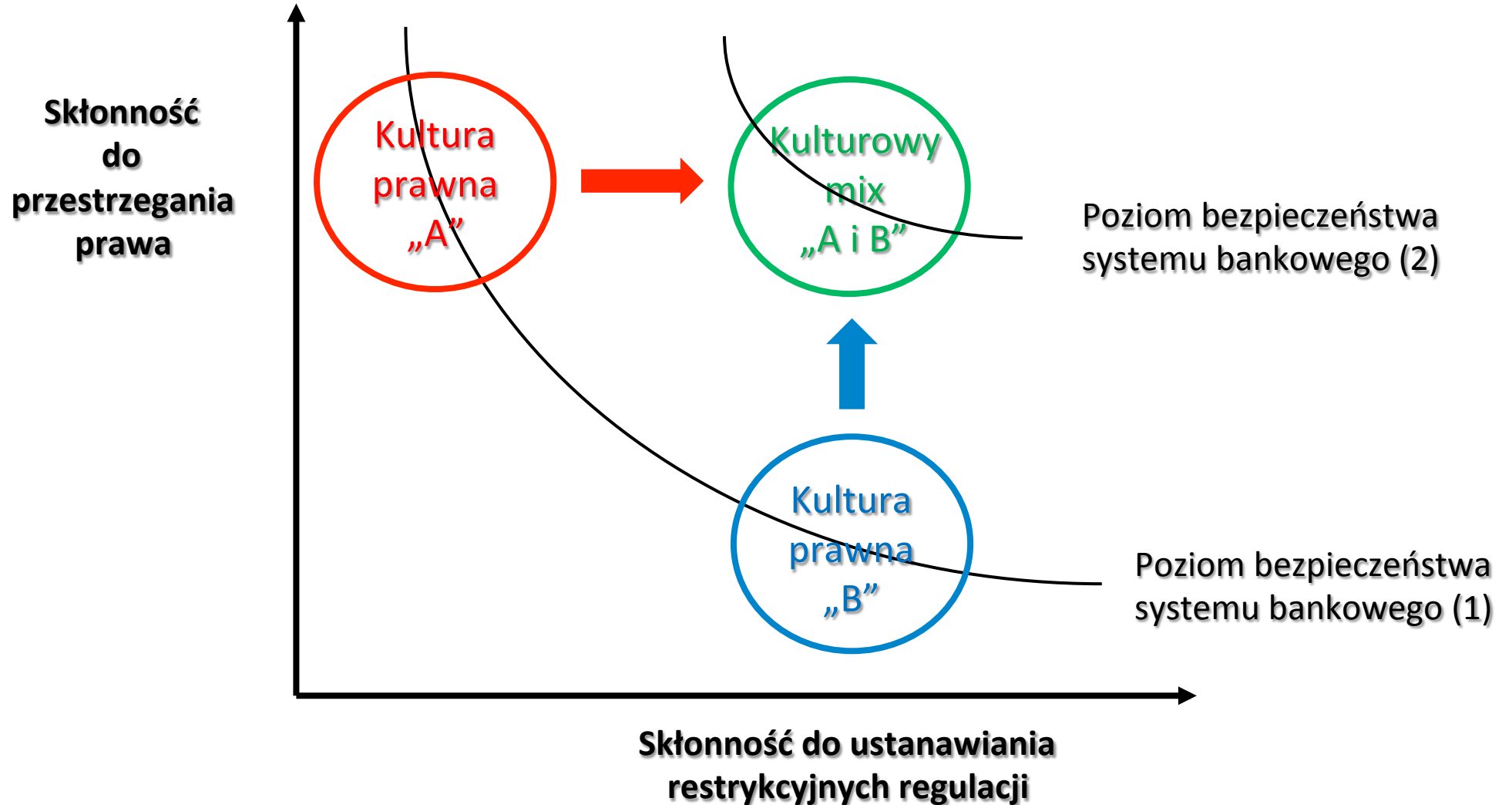

Średnia 6,5 pkt.

Skala od 0 do 10 pkt.
N = 59.

Źródło: badania własne.

Uwarunkowania kulturowe bezpieczeństwa systemu bankowego

Wnioski

- Znaczenie uwarunkowań kulturowych dla rozwoju gospodarki vs. kapitał zagraniczny
- Etnocentryzm konsumencki – brak bariery rozwojowej
- Etnocentryzm inwestorów zagranicznych – bariera rozwojowa
- Znaczenie unikania niepewności (UAI wg. G. Hofstede) – kapitał polski vs. obcy

Dziękuję za uwagę

